

งานอัดขึ้นรูป

เครื่องจักรกลขึ้นรูปชิ้นงานนี้เรียกว่า เครื่องอัด ซึ่งประกอบด้วยโครงของเครื่องอัด แกนตัวอัดให้กำลัง และกลไกที่ทำให้แกนอัดเคลื่อนที่เป็นเส้นตรงไปตามแนวตั้งฉากกับแท่นเครื่องอัด เช่น การขึ้นรูป การปั๊ม และการเฉือน ในการอัดขึ้นรูปเราสามารถทำได้ทั้งในสถานะเย็นและในสถานะร้อน จะเห็นได้ว่ามีใช้กันในวงอุตสาหกรรมอย่างกว้างๆในกระบวนการผลิตรถยนต์และชิ้นส่วนของเครื่องบิน ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ของเด็ก และเครื่องครัว เป็นต้น

ชนิดของเครื่องอัด

การแบ่งเครื่องอัดแบบต่างๆไป แบ่งได้ดังนี้

ก. แหล่งของกำลังงาน (**Source of power**)

1. ใช้กำลังคน (**Manual**)

2. ใช้แหล่งกำลังเครื่อง (**Power**)

ข. ตามแรงอัด (**Ram**)

1. แกนเดี่ยวในแนวตั้ง

2. แกนคู่ในแนวตั้ง

3. แกนเลื่อน

4. จัดแกนเป็น โครงพิเศษ

ชนิดของเครื่องอัด(ต่อ)

- ค.ตามการออกแบบโครงของเครื่องอัด(Design of frame)
- **1.**แบบฐานรองรับ
- **2.**แบบตามความเอียง
- **3.**แบบมีช่องว่าง
- **4.**แบบรูปโค้ง
- **5.**แบบทางด้านข้างตรง
- **6.**แบบรูปแตร
- **7.**แบบตอม่อ

ชนิดของเครื่องอัด(ต่อ)

- ง.ตามวิธีการประยุกต์แหล่งกำเนิดกับแกนอัด (Method of applying)
- 1.แบบข้อเหวี่ยง
- 2.แบบลูกเบี้ยว
- 3.แบบลูกเบี้ยวเยื้องศูนย์กลาง
- 4.แบบกำลังสกรูเกลียว
- 5.แบบเฟืองสะพานและเฟืองขับ
- 6.แบบข้อต่อ
- 7.แบบแรงค้ำน้ำมัน
- 8.แบบข้อพับ
- 9.แบบแรงค้ำด้วยลม

ชนิดของเครื่องอัด(ต่อ)

จ. ตามวัตถุประสงค์ของเครื่องอัด **(Purpose of press)**

1. การเนียนเป็นรูปสี่เหลี่ยม

3. แบบห้ามล้อ

5. การอัดไหล

7. การอัดเป็นเส้นตรง

9. การอัดนูน

2. การอัดเป็นรูปวงกลม

4. แบบอัดตัดเจาะ

6. การเข้าตะเข็บ

8. การใช้แรงดัน

10. การตีขึ้นรูป

การอัดและเครื่องมือที่ใช้ในการทำ (Press Operation and tool used)

การแบ่งชนิดตามลักษณะโครงสร้างและวิธีการทำงานได้ดังนี้

ชนิดของแบบพิมพ์ (Types of die)

1. แบ่งตามชนิดของงานอัด

- 1.1 งานตัดได้แก่ การตัดวงกลม การตัดเจาะ การปรุเป็นรู การตัด
- 1.2 งานดัด ได้แก่ การดัดมุม การดัดเป็นลอน การพับ การขึ้นรูป
- 1.3 งานดึง ได้แก่ การอัดนูน ขึ้นรูปพับ การทำท่อ การขึ้นรูปถ้วย
- 1.4 งานบีบ ได้แก่ การขึ้นรอย การปรับขนาด การตีเรียบ งานอัดหัว

2. แบ่งตามลักษณะโครงสร้างและวิธีการทำงาน

2.1 แบบธรรมดา (Simple)

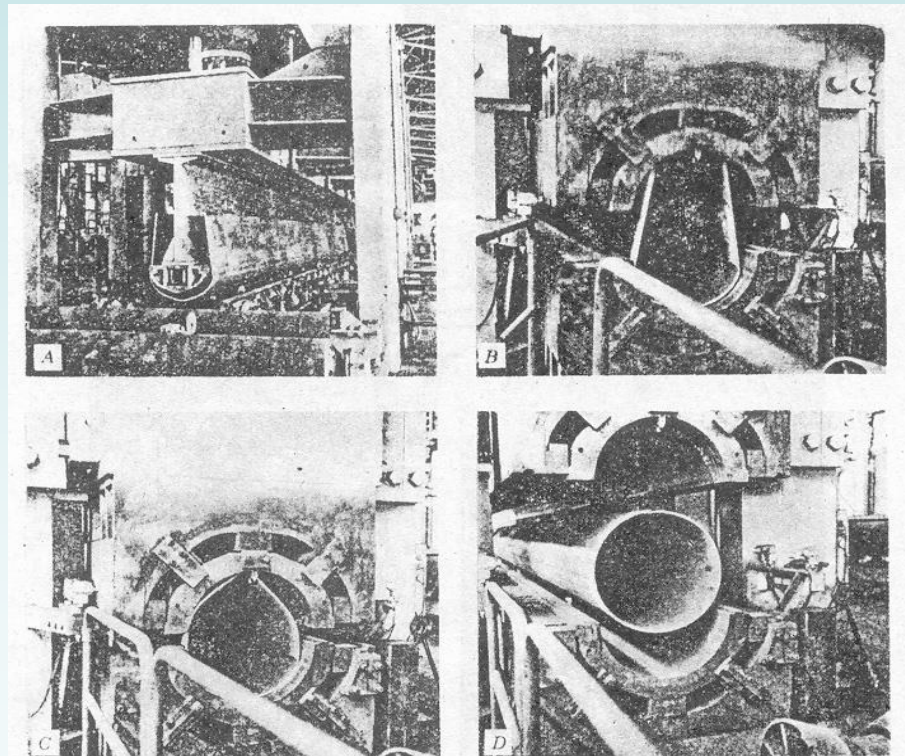
2.2 แบบประกอบ (Compound)

2.3 แบบทำติดต่อ (Progressive)

2.4 แบบส่งผ่าน (Transfer)

2.5 แบบไฮดรอลิก (Hydraulic)

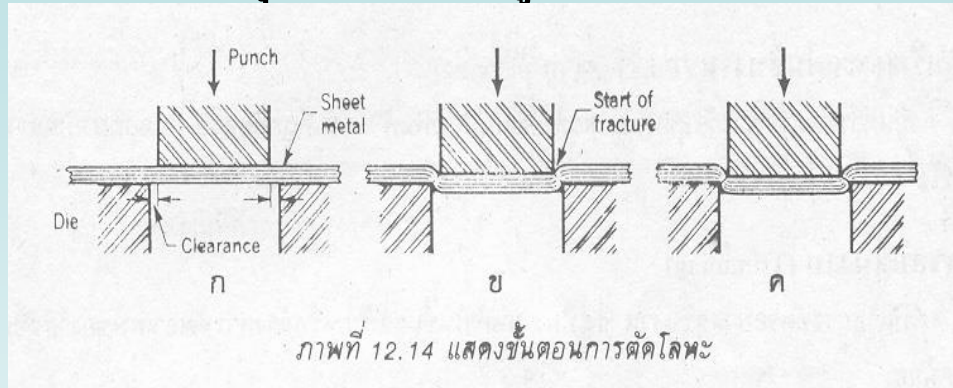
2.6 แบบยาง (Rubber)

ภาพที่ 12.7 แสดงขั้นตอนการอัดขึ้นรูปท่อขนาดใหญ่

การตัด (Shearing)

การตัดจะทำให้วัสดุชิ้นงานเกิดความเค้นมากที่สุดภายในบริเวณที่ขอบระหว่างคมตัดของเครื่องมือนั้น ตัวอัดจะค่อยๆ อัดลงบนแผ่นโลหะทำให้วัสดุชิ้นงานเปลี่ยนรูปไป

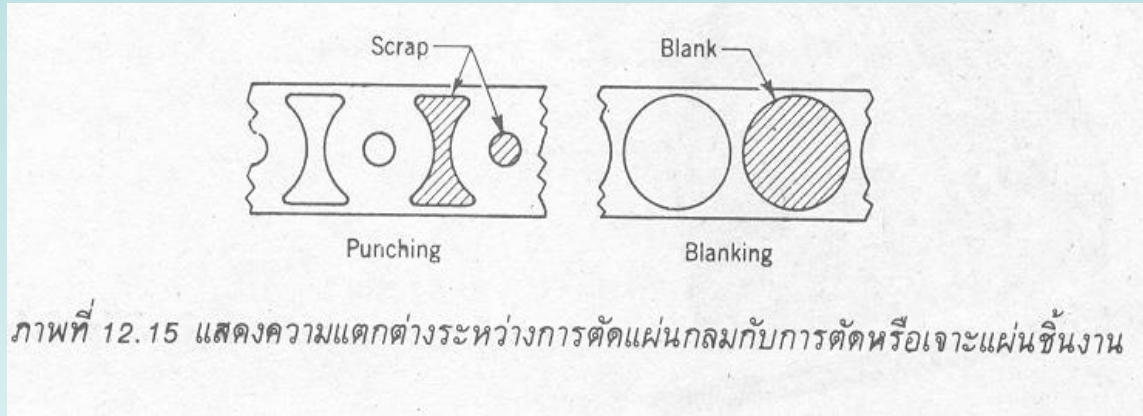
การตัดวัสดุชิ้นงานมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. นำวัสดุชิ้นงานที่จะตัดมาวางบนแบบแม่พิมพ์ แล้วอัดตัวอัดลงมาสัมผัสกับแผ่นวัสดุชิ้นงาน
2. เพิ่มแรงอัดแก่วัสดุงานเรื่อยๆ โดยที่ตัวอัดเคลื่อนที่ตัดชิ้นงานลงไปอยู่ในแบบพิมพ์
3. เพิ่มแรงอัดแก่วัสดุชิ้นงานจนกระทั่งขาดออกจากกัน โดยจะเริ่มฉีกขาดตามคมของตัวอัด การฉีกขาดของวัสดุชิ้นงานจะแผ่กระจายไปทั่วทุกส่วน และจุดนี้เองวัสดุชิ้นงานจะเกิดรอยแตกแยกมาบรรจบกันท่าจุดกึ่งกลางพอดี

การตัดแผ่นกลม (Blanking)

เป็นการตัดแผ่นชิ้นงานให้เป็นรูปร่างวงกลมในกรณีตัวอัดที่ใช้ตัดจะเรียบและเป็นมุมเอียง ส่วนที่ตัดออกมาเป็นรูปร่างกลม นี้จะนำไปใช้งานต่อไป

ภาพที่ 12.15 แสดงความแตกต่างระหว่างการตัดแผ่นกลมกับการตัดหรือเจาะแผ่นชิ้นงาน

การตัดหรือเจาะแผ่นชิ้นงาน (Punching or piercing)

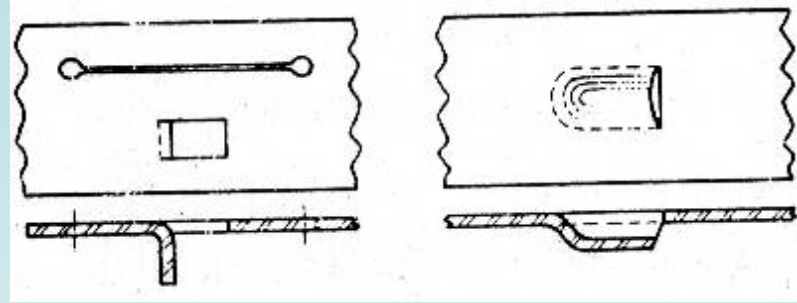
เป็นการเจาะหรือตัดวัสดุชิ้นงานโดยตัวอัดและแบบพิมพ์ ส่วนที่ถูกตัดหรือเจาะออกมาเป็นส่วนที่ไม่ต้องการใช้

การตัดขอบชิ้นงาน (Trimming)

เป็นวิธีการตัดขอบวัสดุชิ้นงาน ซึ่งเป็นงานที่ทำในขั้นสุดท้ายหรือต้องการตัดเอาเศษของวัสดุชิ้นงานเพียงเล็กน้อย

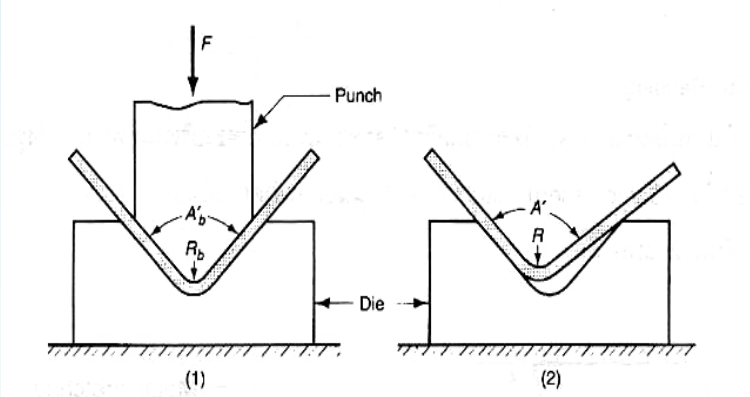
การตัดพับ (Slitting)

เป็นวิธีการตัดชิ้นงานที่ไม่สมบูรณ์จากแผ่นวัสดุชิ้นงาน ซึ่งเป็นงานที่ตัดขาดเพียงบางส่วนและตัดพับงอ

การดัดและขึ้นรูปวัสดุชิ้นงาน (Bending and forming)

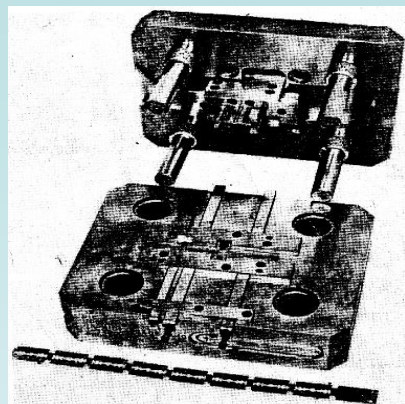
เป็นการขึ้นรูปโดยที่วัสดุชิ้นงานไม่ตัดออกจากกัน การดัดหมายถึงการพับหรือการงอบางส่วน of ชิ้นงาน ส่วนการขึ้นรูปหมายถึงการทำให้วัสดุชิ้นงานมีรูปร่างตามที่ต้องการ

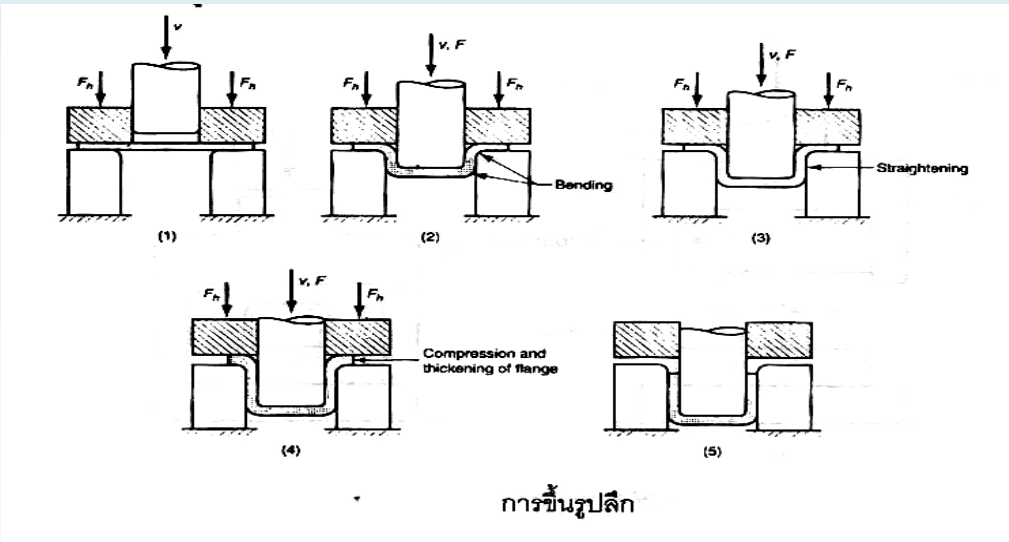
Spring back

การตัดเจาะแบบพิเศษ

สำหรับการปั๊มขึ้นรูปมีดโกนหวดสแตนเลส ทุกส่วนของขอบตัดแบบแม่พิมพ์ทำจากเหล็กกล้าคาร์ไบด์ เพราะต้องใช้แรงกระแทกสูง ปกติจะใช้งานได้ประมาณ 150,000 ครั้ง ความเร็วในการอัดประมาณ 300 ครั้งต่อนาที

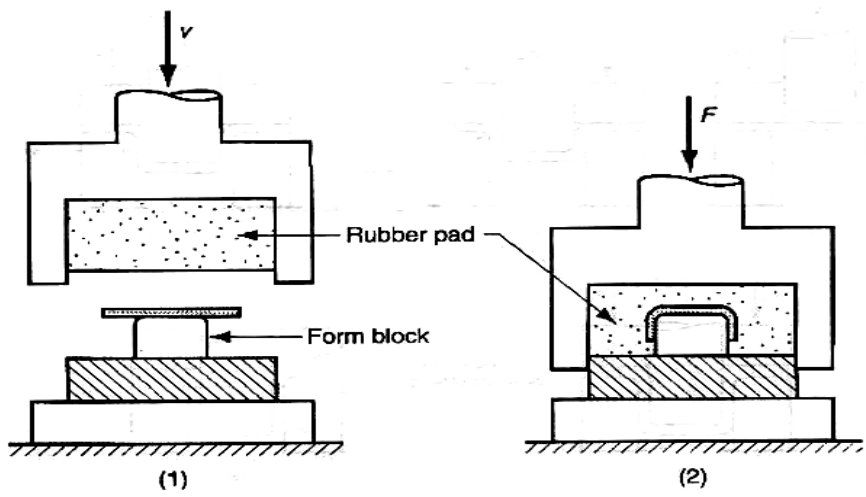
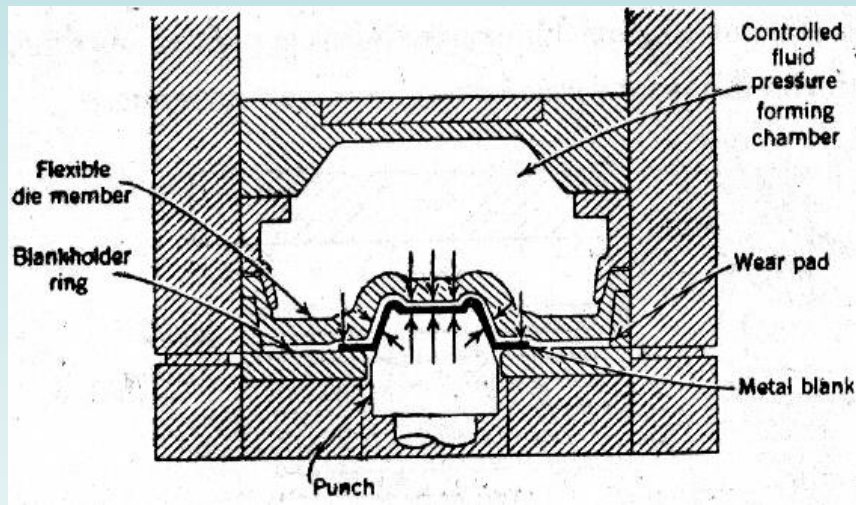
การอัดดึงขึ้นรูป (Drawing) การอัดดึงขึ้นรูปใช้ในการขึ้นรูปภาชนะ เช่น รูปถ้วย ฝา หรือ พวงกด่อง เป็นต้น

การขึ้นรูปลึก

กระบวนการใช้ยางรองรับ (Rubber-pad processing)

ใช้กับงานตัดแผ่นกลมและงานขึ้นรูป เหมาะกับวัสดุชิ้นงานที่บางๆ โดยใช้แผ่นยางซึ่งเป็นวัสดุ

กระบวนการ Guerin